

***IITIN-JAALAN
KALASTUSALUEEN
KÄYTTÖ- JA
HOITOSUUNNITELMA***

Markku Kuisma

***KYMENLAAKSON
KALATALOUSKESKUS RY.***

2008

KYMENLAAKSON
KALATALOUSKESKUS RY.

TIIVISTELMÄ

Kalastusalue: Iitin-Jaalan kalastusalue (151)	
Toimipaikka: Kymenlaakson kalatalouskeskus ry., Savonkatu 27, 45100 Kouvola	
Lääni: Etelä-Suomi	
Kunnat: Iitti, Jaala, Kuusankoski, Valkeala	TE-Keskus: Kaakkois-Suomen
Vesipinta-ala: 13590 ha	Vuosi: 2008
Suunnittelualueet: Arrajärvi, Konnivesi, Urajärvi, Pyhäjärvi, Säaskjärvi, Sompanen, Märkjärvi, Musta-Ruhmas	
Viereiset kalastusalueet: Heinola, Koskenkylänjoki, Kymijoki, Lapinjärvi, Nastola, Valkeala, Vuohijärvi	
Voimassa: Uusittava viimeistään vuonna 2015	
Nähtävillä: Kymenlaakson Kalatalouskeskus ry.	
<p>Iitin-Jaalan kalastusalue sijaitsee Etelä-Suomen läänissä, Kymenlaakson maakunnan luoteisosassa käsittäen alueita Iitin, Jaalan, Kuusankosken ja Valkealan kunnista. Iitin-Jaalan kalastusaluetta voidaan pitää paikallisesti merkittävänä alueena, koska sen vesialueet muodostavat suuren osan pohjoisen kymenlaakson vesialueista, ja ovat näin ollen tärkeä osa alueen väestön luonnollisten virkistytymismahdollisuuksien tarjoajana.</p> <p>Leimansa alueelle antaa se, että suuri osa alueen vesistöistä ovat osa Kymijoen alkulähteitä, ja näin ollen osa Suomen kolmanneksi suurinta vesistöaluetta, Kymijoen vesistöaluetta. Tämä seikka lisää osaltaan vesistöjen virkistyskäyttöarvoa. Siksi alueen vesistöjen tila kiinnostaakin monia ihmisiä ja tahoja, ja näihin seikkoihin on myös kalastusalue viime vuosina panostanut voimavarojaan. Myös osakaskunnat ovat heränneet kunnostamaan vesistöjään. Käytettyjä metodeja ovat mm. hoitokalastukset ja vesikasvien niittoprojektit. Näillä toimenpiteillä pyritään kohottamaan alueen vesistöjen virkistyskäyttöarvoa, sekä edistämään terveen vesiluonnon kehittymistä.</p> <p>Kun kunnostetaan, tarvitaan myös seurantaa. Siihen onkin pyritty nykypäivänä kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Seurannasta saatujen tietojen avulla pyritään tekemään kalavesien käyttö- ja hoitotoimenpiteistä mahdollisimman kattavat, sekä saamaan istutukset tasapainoon kalastuspaineen kanssa. Tällä pyritään kalastuslain 1§:n mukaiseen mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen.</p> <p>Tässä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa olevien tietojen lisäksi alueesta saa lisätietoja edellisistä käyttö- ja hoitosuunnitelmista.</p>	
Tekijä: Markku Kuisma, Kymenlaakson Kalatalouskeskus ry.	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	4
2	KALASTUSALUEEN YLEISKUVAUS	5
2.1	VEDENLAATUTIEDOT	7
2.2	KALASTO JA KALASTUS	7
2.2.1	<i>Kalastusalueella toimivat viehekalastuslupa-alueet</i>	8
2.2.2	<i>Kalastuksen valvonta</i>	9
2.3	ISTUTUKSET	10
2.4	KALASTUSALUEELLA VOIMASSA OLEVAT MÄÄRÄYKSET JA KIELLOT	10
2.5	NATURA 2000- ALUEET	10
2.6	VOIMASSA OLEVAT VELVOITTEET VESIALUEITA KOHTAAN	11
2.7	LISÄTIETOJA.....	11
3	YLEISSUUNNITELMA	12
3.1	SUUNNITTELUALUEET	13
3.2	MUUT SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT.....	13
3.3	TALOUS	13
3.4	SELVITYS MAHDOLLISUUDESTA OSAKASKUNTIEN YHDISTÄMISEEN	14
3.5	SUUNNITELMAN VOIMASSAOLO	15
4	TOIMENPIDESUUNNITELMAT	15
4.1	ARRAJÄRVI.....	15
4.2	KONNIVESI	16
4.3	PYHÄJÄRVI.....	17
4.4	SÄÄSKJÄRVI	19
4.5	URAJÄRVI.....	21
4.6	SOMPANEN	22
4.7	MÄRKJÄRVI.....	24
4.8	MUSTA-RUHMAS.....	25
4.9	YLEISIÄ KALAVEDEN HOITO-OHJEITA.....	25
5	SEURANTA	27
5.1	KALA- JA RAPUKANTOJEN SEURANTA	28
5.2	VEDENLAATUTIETOJEN SEURANTA.....	29
5.3	PIENTEN JOKIEN JA PUROJEN KUNNOSTUSTARVE.....	29
6	LÄHTEET	30

LIITTEET

LIITE 1: ISTUTUSTIHEYS-SUOSITUKSIA

LIITE 2: HYÖDYLLISIÄ YHTEYSTIETOJA JA WWW-SIVUJA

1 JOHDANTO

Vuonna 1982, kun kalastuslakia uudistettiin, tuli sinne merkityksi uusi toimija: kalastusalue. Ensimmäiset kalastusalueet ovatkin toimineet siis jo yli 20 vuotta. Kalastusalueille säädettiin tehtäväksi suunnitelma, jossa viitoitettaisiin, miten lain perustavoitteet voitaisiin saavuttaa (KaL 1§). Tämä suunnitelma kulkee nimellä käyttö- ja hoitosuunnitelma. Ajat ovat kuitenkin muuttuneet 20 vuodessa. Ammatti- ja kotitarvekalastus on vähentynyt, ja vapaa-ajan kalastus lisääntynyt. Yleiskalastusoikeuksia on laajennettu. EU:n jäsenenä Suomi toteuttaa EU:n vesipolitiikan puitedirektiiviä oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Tavoitteena onkin saavuttaa vuoteen 2015 mennessä pinta- ja pohjavesien hyvä tila. (Kilpinen 2006.)

Ensimmäisissä käyttö- ja hoitosuunnitelmissa selvitettiin perusasioita, kirjattiin hoitoppeja, mutta tavoitteiden asettelu ja konkreettisten toimenpiteiden esittely jäi vähemmälle. Nykyään käyttö- ja hoitosuunnitelman tulisi olla rakenteeltaan tiivis ja sen tulisi vastata paremmin nykyoloja. Sen tulisi olla riittävän yksityiskohtainen, sekä tulisi tukea alueella tehtävää muutakin suunnittelua ja päätöksentekoa. (Kilpinen 2006.)

Kalastuslain mukaan tärkein suunnittelun kohta on kalavarojen käyttö ja hoito. Lisäksi lainlaatija on ohjeistanut suunnittelua esittämällä, että sen tulee sisältää selvityksen kalastusalueen kalakantojen tilasta, sekä kalavesien hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat yleiset suuntaviivat. (Kilpinen 2006.)

Tässä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa pyritään noudattamaan em. suuntaviivoja, ja luomaan toimivat ja selkeät ohjeistukset vesistöjen hoitoon, kun tarkastellaan vesistöjä itsenäisinä hoidon osa-alueina.

PERUSOSA

2 KALASTUSALUEEN YLEISKUVAUS

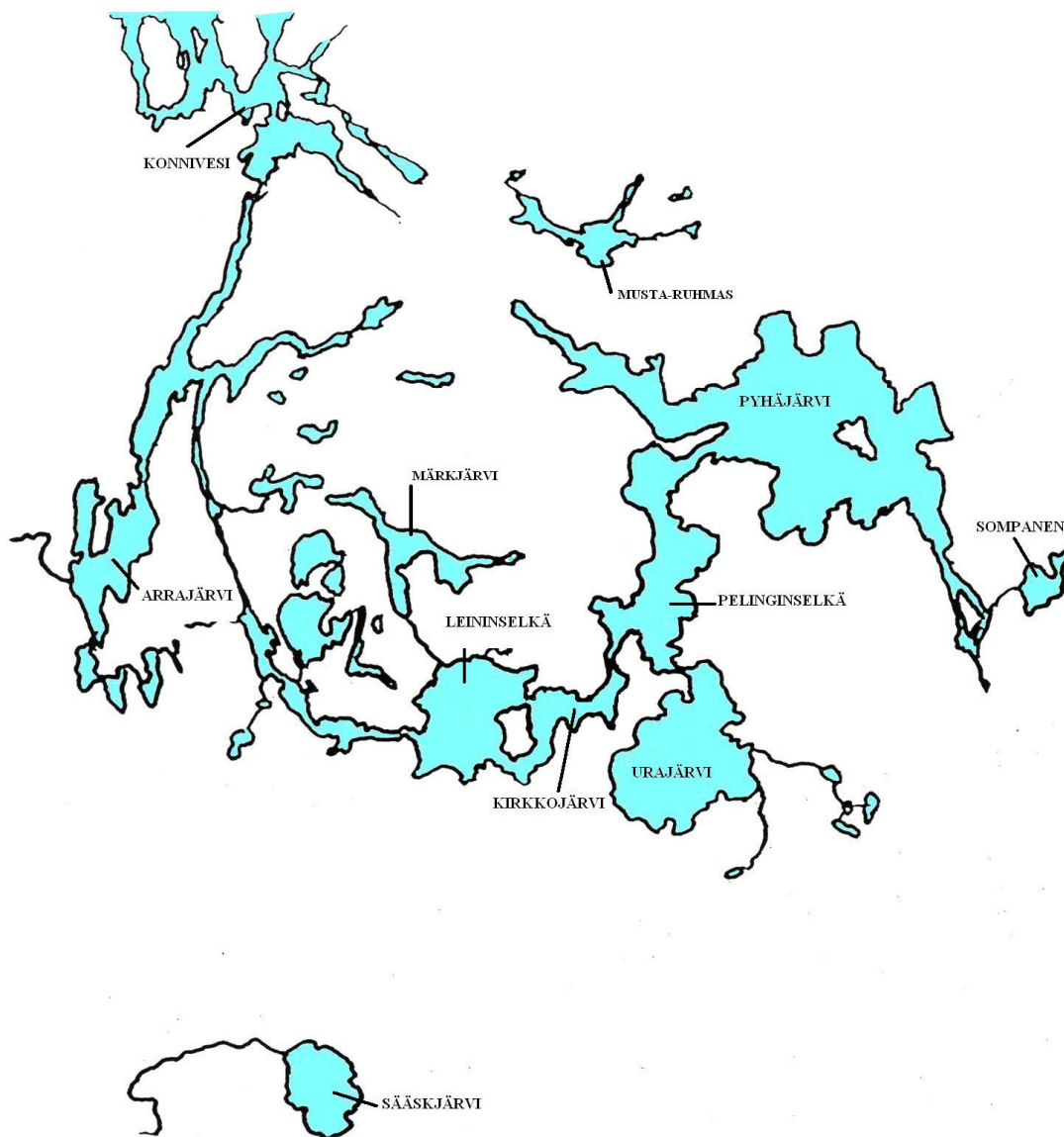
Iitin-Jaalan kalastusalue sijaitsee kaakkoisessa Suomessa, Kaakkois-Suomen TE-keskuksen toimialueella. Kalastusalueen rajat ulottuvat neljän (Iitti, Jaala, Kuusankoski, Valkeala) eri kunnan alueelle kattaen 13 590 ha:n suuruiset vesistöalueet pohjoiskymenlaakson ja päijät-hämeen väliseltä alueelta. Alueen vesistöissä hallitsevana piirteenä on sen asema osana Kymijokea. Suurimmat alueen järvet ovatkin Kymijoen läpivirtausjärviä. Alueella sijaitsee kuitenkin myös lukuisia pienempiä järviä ja lampia, jotka omalta osaltaan tarjoavat kalastajille monia mahdollisuuksia ja kohottavat alueen kalataloudellista arvoa.



Kuva 1. Iitin-Jaalan kalastusalueen sijainti Etelä-Suomen läänissä.

Kalastusalue on pääosin maatalousvaltaista haja-asutusaluetta, ja sen alueella sijaitsevat Iitin ja Jaalan kunnat, sekä Kuusankosken ja Valkealan kaupungit (vuoden 2009 alusta Jaala, Kuusankoski ja Valkeala liittyvät Kouvolaan). Em. kaupunkien lisäksi kalastusalueen läheisyydessä sijaitsevat Kouvolan ja Heinolan kaupungit, jotka omalta osaltaan vaikuttavat alueen virkistyskäyttöpaineeseen.(Lindell 1988.)

Kalastusalueen vedet ovat pääasiassa osakaskuntien hallinnassa. Osakaskuntia alueella on 40, joista osa on kuitenkin edelleen järjestäytymättömiä. Kalastusalueen vesistä osakaskuntien hallinnassa on 13 083ha , yksityisten 276,45ha, ja yritysten ja yhteisöjen hallinnassa 260,55ha.



Kuva 2. Iitin-Jaalan kalastusalueen suurimmat vesialueet (Tuominen & Niinimäki 1995).

2.1 Vedenlaatutiedot

Iitin-Jaalan kalastusalueen vesistöjen tila on vaihdellut runsaasti vuosien saatossa. Alkutilanne on ollut hyvä, jonka jälkeen on seurannut teollistumisen ja maanviljelyn tehostumisen aiheuttamat lieveilmiöt ja veden laadun heikkenemiset. Nykyään jätevesien ja maatalouden päästöt ovat kohtuullisella tasolla, ja alueen vesistöjen laatu on hyvällä tasolla aina Konnivedeltä Kuusankoskelle asti. Poikkeuksen tekevät Kymenkänteessä kuroutuva Arrajärvi, jossa veden laatu heikkenee välttäväksi sekä Urajärvi, jossa laatuluokka on tyydyttävä kohonneen rehevyyden takia. Lisäksi Iitissä sijaitsevan Sääksjärven vedenlaatu on luokiteltu välttäväksi. (Kaakkois-Suomen ympäristökeskus 2006 [viitattu 3.1.2008].)

2.2 Kalasto ja kalastus

Kalastusalueen vedet ovat kalatuotantotyyppiltään tyypillisiä eteläsuomalaisia järviä, eli kevätkutuisia kalalajeja suosivia, kuten esim. ahven, hauki, kuha ja särkikalat. Kalastusalueen nykytilanteen selvittämiseksi, suoritettiin keväällä 2007 osakaskunnille suunnattu kysely, jossa tiedusteltiin mm. osakaskuntien omaa arviota alueen kalakantojen tilasta. Tulokset em. kyselystä ovat nähtävissä alla olevasta taulukosta (taulukko 2).

Taulukko 2. Osakaskuntien esittämä arvio alueen kalakantojen tilasta. Arvot ovat saatujen vastauksien keskiarvoja (0=kanta olematon, 5=kanta erinomainen).

Laji		Laji	
Järvitaimen	1,9	Lahna/Pasuri	3,9
Järvilohi	1	Ankerias	1,8
Harjus	1,4	Kirjolohi	1,5
Siika	1,6	Rapu	1
Muikku	2,5	Täplärapu	2
Kuha	3,4	Suutari	2,7
Ahven	3,8	Kiiski	2,6
Hauki	4	Särki	4,1
Made	1,7	Sorva	1

Alueen kalavarat ovat tutkimusten mukaan erittäin tehokkaassa käytössä. Virkistys- ja kotitarvekalastus on harrastusmuotona alueella sangen suosittu, ja näin ollen paine alueen kalakantoja kohtaan on voimallista. Tuoreimman valtakunnallisen kalastustiedustelun (Suomi kalastaa 2005, RKTL) mukaan pyydyspäiviä alueella oli (vuonna 2005) kaikkiaan 280 000. Tästä pyydyspäivien määrästä suuren osan muodostaa verkko- ja katiskakalastus, joiden osuus alueen kalastuspaineesta on liki puolet (137 000 pyydyspäivää). (Toivonen 2006.)

2.2.1 Kalastusalueella toimivat viehekalastuslupa-alueet

Iitin-Jaalan kalastusalueella on toiminnassa 3 eri viehekalastuslupa-alueita: Iitin viehekalastusalue, Pyhäjärven viehekalastusalue ja Isokäyrän viehekalastusalue. Lisätietoja ja mm. alueiden kartat löytyvät www-osoitteesta:

<http://www.proput.fi/kalapaikat/>

Iitin viehekalastusalue

Lupa-alueen koko on n. 3600ha, ja se ulottuu Mankalan voimalaitoksesta Hiidensaarensalmeen. Lupaan kuuluu myös Urajärvi. Lupien hinnat v. 2007 olivat: 35 €/vuosi, 15 €/viikko (4 vapaa/vene vuosi- ja viikkoluvilla), 10 euron lisämaksulla vaparajoitus poistuu, vieraslupa 10 euroa/vuosi, kilpailulupa 5 euroa. Lupia myyvät: KT-Sportcenter Kuusankoski p. (05) 8862600, Urheilu Jokinen p. (05) 328 9101, Kausalan Urheilu ja Koneliike p. (05) 326 1085, Neste Matkakeidas Kausala p. (05) 326 0448, Nordic Sports Oy Kouvola p. (05) 884 8447. Luvat voi maksaa myös suoraan viehealueen tilille: 506901-216487. Tällöin kuitti suoritetusta maksusta toimii kalastuslupana.

Pyhäjärven viehekalastusalue

Lupa-alueena toimii koko Pyhäjärvi, n. 4000ha, rajoittuen Hiidensaarensalmeen ja jokisuihin. Lupien hinnat v. 2007 olivat: 35 €/vuosi, 12 €/viikko, 7 €/vrk (4 vapaa/vene vuosi-, viikko- ja vrk-luvilla), lisävavat rajoituksetta 15 euroa, vieraslupa 7€/vrk, kilpailulupa 6€/venekunta/kilpailupäivä. Lupia myyvät: KT-Sportcenter Kuusankoski p. (05) 8862600, Urheilu Jokinen p. (05) 328 9101, Kausalan Urheilu ja Koneliike p. (05) 326 1085, Nordic Sports Oy Kouvola p. (05) 884 8400, luvat voi

maksaa myös suoraan tilille KSOP 575077-433283. Tällöin kuitti suoritetusta maksusta toimii kalastuslupana.

Isokäyrän viehekalastusalue

Isokäyrän viehekalastusalue on yhteensä 6 km pitkä alue. Alueen 3,2 km:n pituinen yläosa on voimakkaammin virtaavaa ja osittain ruopattua entistä koskea (4-5 m syvää), ja se on tarkoitettu vapakalastus- ja soutu-uistelualueeksi. Leveämmässä ja syvemmässä (jopa 12 m) 2,8 km:n alaosassa uistelu on luvallista myös moottorilla. Virran rannat ovat varsin jyrkät ja metsäiset, joten rannalta kalastaminen on vaikeaa, joten kalastus tapahtuukin yleisimmin veneestä käsin erilaisia pieniä vaappuja vetäen. Alueella on vähän asutusta joten luonnon rauhasta voi nauttia monin paikoin suhteellisen rauhassa. Joen leveys on kapeimmillaan n. 30m, mutta yleisesti ottaen se on huomattavasti leveämpi. Alueella on voimassa syksyinen kuturauhoitus 11.9-15.11.

Isokäyrän viehekalastusalueella on suositus, jotta kalastajat ottaisivat mukaansa max. 3 taimenta/päivä. Lupahinnat v. 2007 olivat: 50 €/vuosi, 20 €/viikko, 10 €/2 vrk. Alle 16-vuotiaat vanhempien kanssa ilman lupaa. Lupia myyvät: Matkakeidas Kausala p. 05-326 0448, Urheilu ja koneliike Kausala p. (05) 326 1085, Virpi Yli-Kaitala p. (05) 326 55 04.

2.2.2 Kalastuksen valvonta

Kalastuksen valvonta on alueella kohtalaisella tasolla. Kalastusalue ei ole asettanut alueelleen ainuttakaan vakinaista kalastusvalvojaa, mutta alue on hoitanut valvontaa tilaamalla valvontaa ostopalveluna. Osakaskuntien edustajat suorittavat kuitenkin alueillaan kalastuksen valvontaa kohtalaisella aktiviteetilla. Osakaskunnille suunnatun kyselyn perusteella (vastaukset 8:lta osakaskunnalta ja yhdeltä kalastus-seuralta) osakaskunnat suorittivat alueellaan valvontaa vuonna 2006 yhteensä noin 150 tuntia.

2.3 Istutukset

Alueelle suoritetaan vuosittain sängen runsaasti istutuksia. Osaltaan tähän vaikuttavat alueen suosio virkistys- ja kotitarvekalastajien keskuudessa, ja osaltaan myös alueella voimassa olevat kalataloudelliset velvoitteet. Suoritetuissa istutuksissa näkyy kalalajien osalta sama linjaus, mikä on havaittavissa koko Suomen laajuisestikin. Suosituimpia istukaslajeja alueella ovat kuha, siika, järvitaimen, harjus, kirjolohi ja täpläräpu. Vuosina 1997-2007 on em. kalalajeja istutettu alueen vesistöihin lukumääräisesti seuraavasti: kuha 949 608 kpl, siika (plankton- ja järvisiika yht.) 253 029 kpl, järvitaimen 75 481 kpl, harjus 72 513 kpl, kirjolohi 13 824 kpl ja täpläräpu 12 548 kpl.(Kaakkois-Suomen TE-keskus, 2008)

2.4 Kalastusalueella voimassa olevat määräykset ja kiellot

Kalastusalue on päätöksellään pidentänyt kalastuskiellon 500 metriin Vuolenkosken voimalaitospadon alapuolella. Kielto on voimassa vuosittain 1.5-30.6 välisenä aikana.

2.5 Natura 2000- alueet

Iitin-Jaalan kalastusalueen alueella on yksi Natura 2000- alue, johon kuuluvat Pyhäjärven alueen tärkeiksi luokitellut lintulahdet (5 kpl), sekä yksi lahti Urajärvestä. Kaikilla kuudella lahdella on arvokas linnusto, ja sen ansiosta alueen arvokkaat lintulahdet on liitetty lintuvesien suojeluohjelmaan ja Natura 2000- ohjelmaan. Linnuston lisäksi Pyhäjärven kasvillisuus on melko monipuolista mm. laidunnuksen vuoksi. Pyhäjärven Natura-alueiden yhteispinta-ala on 529 ha. (Inki ja Jokinen, 2007.)

2.6 Voimassa olevat velvoitteet vesialueita kohtaan

Taulukko 3. Iitin-Jaalan kalastusalueen toimialueella voimassa olevat kalataloudelliset velvoitteet.

Nimi	Hanketyyppi	Kohdevesistö	Päätökset	Voimassa	Velvoite
Helsingin Energia Oy, Mankala Ab	Arrajärven säännöstely	Kymijoki	ISVEO 92/Va II/84, 26.10.1984	Toistaiseksi	Istutus, tarkkailu
Helsingin Energia Oy, Mankala Ab	Mankalan voimalaitos	Kymijoki	ISVEO n:o 65/ym/75, 25.7.1975	Toistaiseksi	Istutus, tarkkailu
Metsähallitus / Järvi-Suomen Uittoyhdistys	Uittoväyläperkaukset Pyhäjärvi – Kuusankosken niska	Kymijoki, Pyhäjärvi	ISVEO 39/Ym I/83, 20.4.1983	Toistaiseksi	Istutus
Pato Oy, Anjalankoski	Vuolenkosken voimalaitos	Konnivesi, Kymijoki	ISVEO 99/Ym/76, 16.9.1976	Toistaiseksi	Istutus
Suomen ympäristökeskus	Pyhäjärven säännöstely	Pyhäjärvi	ISVEO 5/93/1, 19.3.1993	Toistaiseksi	Istutus, tarkkailu
Stora Enso Oyj, Heinolan flutingtehdas	Kartonki- ja sellutehtaan jätevedet	Kymijoki	ISY-2003-Y-58, 17.6.2004	Toistaiseksi	Maksu, tarkkailu

2.7 Lisätietoja

Lisätietoja ja tarkempia kuvauksia alueella vallitsevista olosuhteista ja sen erityispiirteistä on löydettävissä aiemmista käyttö- ja hoitosuunnitelmista (Lindell 1988; Tuominen ja Niinimäki 1995). Lisätietoja alueesta saa myös Pyhäjärven alueen

Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmasta (Kaakkois-Suomen ympäristökeskus 2007).

TOIMENPIDEOSA

3 YLEISSUUNNITELMA

Iitin-Jaalan kalastusalue toimii ensisijaisesti jäsentensä, mutta myös sen kalavesiensä muiden käyttäjien tarpeiden palvelemiseksi. Tavoitteena on luoda monipuolista kalastustarjontaa kalavesien kantokyvyn sallimissa rajoissa. Alue seuraa vesiensä laadun kehitystä, ja tarvittaessa ryhtyy toimiin vedenlaatua huonontavien tekijöiden poistamiseksi. (Kalatalouden Keskusliitto 2005.)

Kalastusalue kehittää vesiensä kalastoa kestävän kehityksen periaatteella. Mahdollisimman monien kalalajien kantojen lisääntyminen halutaan saattaa luonnonvaraiselle pohjalle mm. edesauttamalla vaelluskalojen pääsyä lisääntymisalueilleen, kunnostamalla, sekä suojaamalla niitä muulta vesienkäytöltä. Luonnonvaraista lisääntymistä, tai sitä palvelevaa istuttamista tuetaan tarpeellisilla kalastusmääräyksillä. Toissijaisesti alueen vesiin voidaan istuttaa sellaisia lajeja ja kantoja, joilla ei ole lisääntymismahdollisuuksia. Näin toimien voidaan myös tukea heikosti lisääntyviä kantoja. Myös näistä istutuksista parhaan tuloksen saamiseksi, voi alue antaa kalastusmääräyksiä, mutta näiden kantojen varjelu on luonnonvaraisten kantojen istutuksiin verrattuna väistävää. Kalavesien kestävän käytön mukaisesti alue pyrkii tarjoamaan monipuolisen kalaston vapaa-ajankalastajien käyttöön. Alue haluaa myös kehittää kalastusmatkailua. (KKL 2005.)

Kalastusalueen vesiin saa istuttaa vain kala- ja rapusairauksista vapaita kantoja, ja alue tekee kaiken voitavansa estääkseen kalasairauksien leviämistä. Kalojen istuttamisessa tulee noudattaa annettuja valtakunnallisia ohjeita niin kalojen käsittelyssä, siirtämisessä kuin istuttamisessakin. Myös annettuja kalanpoikasten laatukriteerejä

tulee pääsääntöisesti noudattaa. Alueen vesiin saa istuttaa vain kalastusalueen erikseen hyväksymiä kantoja. Tässä asiassa alue käyttää tarvittaessa apunaan muuta ulkopuolista asiantuntemusta. (KKL 2005.)

Kalastusalue varjelee alueensa vesiluontoa, kalalajistoa ja ympäristöä. Kalastusalue kartoittaa vesien kunnostustarvetta, ja tekee esityksiä ympäristöhallinnolle tarvittavien kunnostushankkeiden käynnistämiseksi. Mahdolliset hankaluudet erilaisten kalastusmuotojen sovittelussa pyritään ratkaisemaan varaamalla kalavesiä, tai niiden osia erilaisiin käyttötarpeisiin. Tarvittaessa tätä varten annetaan kalastusmääräyksiä. Kalastusalue myös kehittää vesien käytön seuranta- ja valvontaa. Seurantatulosten perusteella pyritään ohjaamaan ja tehostamaan kalastusalueen toimintaa. Tätä varten, alue asettaa toimeen riittävän määrän kalastuksen valvojia, ja huolehtii heidän koulutuksestaan. (KKL 2005.)

3.1 Suunnittelualueet

Tähän käyttö- ja hoitosuunnitelmaan on laadittu vesistökohtaiset suunnitelmat seuraaville järville ja joille: **Arrajärvi, Konnivesi, Urajärvi, Pyhäjärvi, Säaskjärvi, Sompanen, Märkjärvi, Musta-Ruhmas**. Muille, jäljelle jääville vesistöille laaditaan yleispätevä ohjeistus vesistöjen käytöstä ja hoidosta.

3.2 Muut suunnitelma-asiakirjat

Kalastusalueen perusselvitys on laadittu vuonna 1988 (Lindell). Vuonna 1995 (Tuominen ja Niinimäki) on valmistunut II-vaiheen käyttö- ja hoitosuunnitelma. Aikaisemmat käyttö- ja hoitosuunnitelmat ovat tarvittaessa saatavissa kalastusalueen isännöitsijältä. Lisäksi alueesta saa tietoa mm. Kymijoen vesi ja ympäristön tekemistä velvoitetarkkailuraporteista, sekä erilaisista ympäristöhallinnon julkaisuista.

3.3 Talous

Iitin-Jaalan kalastusalueen taloudellinen tilanne on vakaa. Kalastusalue pyörittää toimintaansa vuotuisella MMM:n myöntämällä valtion avustuksella

kalastusalue toimintaan. Lisäksi kalastusalue hakee vuosittain TE-keskukselta varoja kalatalouden edistämistä ja mahdollisia erillisiä hankkeita varten.

Iitin-Jaalan kalastusalue jakaa myös osakaskunnilleen kalavedenhoitorahaa.

Osakaskunnilla on siis mahdollisuus hakea kalastusalueelta avustusta mahdollisia kalaveden hoidollisia toimenpiteitä varten. Tuen tarkoituksena on aktivoida osakaskuntia yhä lisääntyvässä määrin ottamaan osaa vesialueidensa kunnostuksiin, ja näin ollen lisäämään alueen vesiluonnon positiivista kehitystä ja virkistyskäytöllistä arvoa.

3.4 Selvitys mahdollisuudesta osakaskuntien yhdistämiseen

Suomessa on ollut viime aikoina havaittavissa trendi, jossa osakaskunnille päin suuntautuva rahaliikenne on pienentynyt vesistöjen vähentyneen käyttöasteen ja kalastuksenhoitomaksuvarojen maksamattajättämisten takia. Tämä vaikeuttaa osakaskuntien mahdollisuutta toimia kalavesiensä hyväksi. Tätä ongelmaa helpottaakseen ovat useat Suomessa toimivat osakaskunnat yhdistäneet toimintansa.

Vesialueiden yhdistämisestä koituisi alueelle monia hyötyjä ja se tehostaisi alueen hallintoa ja vesialueiden hoitoa. Muita etuja olisivat mm:

- osakkaiden kalastusoikeus laajenee koko yhdistettävälle alueelle
- kalaveden käytön ja hoidon suunnittelu helpottuu
- kunnostusten suunnittelu ja toteuttaminen yksinkertaistuvat
- osakaskuntien hallinto kevenee ja syntyy vahvempia yksiköitä, jolloin hallintokulut, esim. kokous- ja tiedottamiskulut pienenevät
- kalastus ja kalastuksen valvonta helpottuvat
- aikaisemmin järjestäytymättömät ja pienet osakaskunnat saadaan suunnitelmallisen toiminnan piiriin

Iitin-Jaalan kalastusalue kehoittaa osakaskuntia ottamaan asian kokouksissaan puntaroitavaksi, ja miettimään olisiko kyseessä olevalla alueella mahdollisuutta em. toimenpiteisiin.

3.5 Suunnitelman voimassaolo

Suunnitelma tulee voimaan heti, kun kalastusalueen kokous on sen hyväksynyt, ja on voimassa alueen määrämän ajan. Voimassa: uusittava viimeistään vuonna 2015.

4 TOIMENPIDESUUNNITELMAT

4.1 Arrajärvi

Arrajärvi on kalastusalueen länsilaidalla sijaitseva, osittain Iitin-Jaalan ja osittain Nastolan kalastusalueiden alueilla sijaitseva järvi. Järven kokonaispinta-ala on 988,5 ha, josta Iitin-Jaalan kalastusalueen puolella on n. 440 ha. Arrajärvi on pohjoispäädystään yhteydessä Kymijokeen, ja järven eteläpäässä siihen yhdistyvät Koto- ja Selkojärvi. Veden laadultaan Arrajärvi on tyydyttävä, ja joskus sen käyttökelpoisuusluokitus laskee jopa välttävään. Syynä tähän ovat järveen kohdistuva jätevesikuormitus, sekä valuma-alueelta tuleva ravinnekuormitus, jotka aiheuttavat rehevöitymistä ja edesauttavat kalakannan rakenteen vinoutumista.

Järven kalakantaa on hoidettu sekä hoitokalastuksin, että kalanistutuksin.

Hoitokalastusta järvellä on suoritettu vuodesta 1997 asti, ja saaliit ovat olleet kohtalaisen hyvällä tasolla. Istutuksia Arrajärveen on tehty lähinnä kuhalla. Lisäksi järveen on istutettu hajanaisia eriä toutaimia ja järvisiikaa. Kuha sopiikin istukkaaksi Arrajärveen hyvin, ja kuhakanta onkin istutusten ja hoitokalastusten ansiosta kehittynyt sangen hyväksi. Myös toutainkanta järvellä on kohtalainen. Järvisiian menestymisestä järvellä ei ole täyttä varmuutta.

Suosituksia:

- järven kalakannan rakenteen muokkausta hoitokalastuksin on hyvä jatkaa, jotta suotuisa kehitys saisi jatkoa
- veden vaihtuvuutta parantavia toimenpiteitä, kuten esim. kaislikoiden niitoa, olisi hyvä tehdä myös tulevaisuudessa

- petokalojen tuki-istutuksia on jatkettava
- petokalaistutuksissa kuhan suosiminen on edelleen suotavaa, lisäksi kannattaisi harkita ankeriaan istutuksia alueelle
- kuhakannan positiivisen kehityksen turvaamiseksi kannattaisi harkita järvelle kuhan alamitan nostoa 45 cm:iin, ja alimman sallitun verkon silmäkoon nostoa 55 mm:iin (nykyään mm. Säyhteen osakaskunnalla 50mm)
- kuhakannan tilaa tulee tarkkailla. Mikäli järvellä havaitaan runsasta luontaista lisääntymistä, tulee istutusmääriä tarkistaa turhien istutusten välttämiseksi
- siikaistutusten kannattavuutta on hyvä tarkkailla, jotta välttytään turhilta istutuksilta.

Lisäksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsoo, että myös tulevaisuudessa Arrajärven rehevöitymistä on pyrittävä estämään kaikin mahdollisin keinoin. Siksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsookin, että Arrajärveen ei tule enää laskea minkäänlaisia jätevesiä, ja järveen lasketuista puhdistetuistakin jätevesistä tulee suorittaa kompensatio vesistöä kohtaan.

4.2 Konnivesi

Konnivesi sijaitsee aivan alueen pohjoispäässä, ja toimii alkulähteenä Iitin-Jaalan kalastusalueen päävesistöille. Konnivesi puolestaan saa vetensä Päijänteestä, josta vesi laskee Ruotsalaisen kautta Konniveteen. Koillisesta Konniveteen laskevat myös Räävelin reitin vedet. Pinta-alaltaan Konnivesi on yli 4500 ha laaja vesistö, mutta myös tästä vesistöstä vain osa on Iitin-Jaalan kalastusalueen puolella (1345 ha). Loppu Konnivedestä kuuluu Heinolan kalastusalueeseen.

Konniveden veden laatu on yleiseltä käyttökelpoisuusluokituksestaan hyvä. Konniveteen tuleva vesi on laadultaan erinomaista, mutta Heinolan alueen jätevesikuormituksen ansiosta laatuluokka laskee hyvään. Jätevesikuormituksella on selkeät vaikutukset myös alueen kalakantoihin ja kalastukseen. Kuormituksen rehevöittävä vaikutus muokkaa kalakantoja yhä enemmän särkikaloja suosiviksi,

heikentää alueen muikkukantojen hyvinvointia ja vaikeuttaa kalastusta mm. pyydyksiä limoittamalla.

Konniveden kalakantoja on hoidettu runsain istutuksin. Suosituimpia istutuslajeja ovat olleet kuha, järvisiika ja järvitaimen. Kaikki em. lajit ovat sopineet hyvin Konniveteen, ja kaikista lajeista onkin muodostunut pyyntivahvat, joskin osittain istutusten varassa olevat kannat vesistöön.

Suosituksia:

- järveen kohdistuva jätevesikuormitus ja siitä aiheutuva lievä rehevöityminen ovat aiheuttaneet muutoksia kalakannan rakenteessa. Siksi olisikin suotavaa harkita hoitokalastusten aloittamista Konnivedellä
- muikkukantojen hyvinvoinnin edistämiseksi olisi järvellä hyvä harkita muikun kutupaikkakunnostuksia, esim. vetämällä pohjanuottaa tai raivausketjua tunnetuilla muikun kutupaikoilla
- siika-, kuha- ja järvitaimenkantojen hyvää kehitystä tulisi tukea kalastuksen säätelyllä. Esim. kuhan kohdalla sopiva alamitta voisi olla 45 cm, jolloin taas pienin sallittu verkon silmäkoko olisi 55 mm.

Lisäksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsoo, että myös tulevaisuudessa Konniveden rehevöitymistä on pyrittävä estämään kaikin mahdollisin keinoin. Siksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsookin, että Konniveteen ei tule enää laskea minkäänlaisia jätevesiä, ja järveen lasketuista puhdistetuistakin jätevesistä tulee suorittaa kompensatio vesistöä kohtaan.

4.3 Pyhäjärvi

Pyhäjärven alue muodostuu Mankalan ja Voikkaan voimalaitosten välisistä, samassa vedenpinnassa olevista järvioltaista (Leininselkä, Kirkkojärvi, Pelinginselkä ja Pyhäjärvi). Pyhäjärven altaat ovat Kymijoen läpivirtausaltaita, joiden teoreettiset viipymät ovat sängen lyhyitä niiden kokoon nähden (koko alueen pinta-ala n. 6100 ha). Teoreettiset viipymät eivät kuitenkaan järviolueen muodon takia ole joka puolella

yhteneväisiä, sillä alueella on paljon suojaisia lahtia, joissa viipymä on paljon läpivirtausalueita pidempi ja näin ollen em. alueilla onkin ollut havaittavissa lievää lahtialueiden umpeenkasvamista.

Keskeisen sijaintinsa vuoksi Pyhäjärvi on yksi Pohjois-Kymenlaakson merkittävistä virkistyskäyttövesistöistä. Välittömästi Pyhäjärven rannan tuntumassa onkin noin 800 kesämökkiä, tai vakituista asuntoa (Lindell 1988). Pyhäjärven alueen veden laatu on käyttökelpoisuusluokituksen mukaan hyvä. Alueen vedenlaatuun vaikuttavat pääasiallisesti taustakuormitus, Kymijoen yläosien vesistöalueiden vesien laatu ja lähivaluma-alueelta tuleva kuormitus. Vaikka alueen veden laatu on luokiteltu hyväksi, on siinä merkkejä rehevöitymisen vaikutuksista.

Järven kalasto on hyvinkin saman tyyppinen kuin muissakin alueen vesistöissä. Valtaosa kalastosta koostuu perinteisistä kevätkuituisista lajeista (särkikalat, ahven hauki, kuha), mutta mm. muikkukannat ovat Pyhäjärven alueella kohtalaisella tasolla ja muikkua saadaankin saaliiksi kohtalaisia määriä. Täplärapua/rapua ei Pyhäjärvässä laajamittaisesti esiinny. Täplärapua on kuitenkin alueelle pieniä määriä istutettu, ja ensikokemukset istutuksista ovat olleet positiivisia. Kalastoa Pyhäjärven alueella on hoidettu sangen runsain istutuksin. Istutukset ovat myös tuottaneet näkyviä tuloksia. Suosituimpia istutuslajeja ovat olleet mm. kuha, järvitaimen, kirjolohi, siika (järvi- ja planktonsiika) ja järvilohi. Varsinkin kuhakannat ovat nykyään jo paikoin hyvinkin vahvat ja saaliit ovat hyviä.

Pyhäjärven aluetta on hoidettu monin eri keinoin. Alueella on tehty pienimuotoisia valuma-aluekunnostuksia ja suoritettu vesikasvien niittoa. Lisäksi vuonna 2007 Pyhäjärven päältäalla suoritettiin koeluontoista tehokalastusta, jonka tuloksena järvestä nostettiin yhteensä 12 000 kg vähempiarvoista kalaa, lähinnä pientä ahventa, särkeä ja lahnaa.

Suosituksia:

- Pyhäjärven alueen särkikala- ja ahvenkannat ovat selkeästi ylitiehat ja kääpiöityneet, kuten mm. vuoden 2007 tehokalastukset osoittivat. Siksi teho-

ja hoitokalastuksia alueella olisikin hyvä jatkaa, ja ihmisiä olisi yleisestikin hyvä valistaa myös vähempiarvoisten kalalajien pyynnistä koituvista eduista

- kuhan tuki-istutuksia hyvä jatkaa. Muita suositeltavia istutuslajeja ovat mm. järvitaimen, ankerias ja täpläräpu. Varsinkin täplärävun istutuksia tulisi alueelle suunnitella, sillä sen tuoma lisäarvo alueelle olisi huomattava
- kuhakannan suojaamiseksi alueella olisi hyvä harkita kuhan alamitan nostoa 45 cm:iin ja verkon silmäkorajoituksen asettamista 55 mm:iin
- vesikasvien niittoprojekteja olisi hyvä jatkaa. Tällä toimella edistetään veden vaihtumista myös suojaisilla lahtialueilla. Vesikasvien niittoja suunnitellessa tulee kuitenkin ottaa huomioon alueen erityisluonne ja sen asema Natura 2000-verkostossa. Niittoja suunnitellessa ja toteutettaessa Natura 2000-alueille, tuleekin noudattaa niistä annettuja ohjeita ja määräyksiä. Lisäksi vaikka kalastusalue suosittelkeikin osakaskuntia suorittamaan alueillaan vesikasvien niittoja, katsoo alue että valtio on edelleen ensisijaisesti vastuussa Natura 2000-alueiden hoidosta Pyhäjärven alueella
- em. seikkaan liittyen, kalastusalue katsoo että veden juoksutus Kimolan kanavan kautta olisi hyvä saada aloitettua uudelleen. Tästä olisi kala- ja virkistystaloudellista hyötyä, niin kanavan ylä- kuin alapuolisillekin vesistöille

4.4 Säaskjärvi

Iitin Säaskjärvi (511 ha) on luonnostaan savisamea ja rehevä yhtenäinen allas, jonka keskisyvyys on vain 2,5 metriä ja suurin syvyys 5,5 metriä. Savikkoalueella sijaitsevan järven lähivaluma-alue on lähes kokonaan peltoviljelyssä. Säaskjärvi on jo pitkään ollut tunnettu sinilevien massaesiintymistä. Muita järven ongelmia ovat lähinnä kalaston rakenteen vinoutuminen, mataluus ja ilmaversoisten vesikasvien runsaus. Järven virkistyskäyttöarvo olisi kuitenkin kohtalaisen suuri, sillä järvessä on erinomainen kuhakanta ja järven rannalla sijaitse ainakin yksi kunnan uimaranta. (Raunio ja Haapala 2003.)

Järvellä onkin vuosien aikana suoritettu monenasteisia toimenpiteitä, niin ympäristökeskuksen kuin talkoolaistenkin toimesta, jotta järven kuntoa ja tätä myöten virkistyskäyttöarvoa saataisiin kohotettua. Valuma-alueella on suoritettu kunnostuksia (vesiensuojelukosteikoita laskeutusaltaineen), vesikasveja on niitetty ja sekä teho- että hoitokalastuksia on suoritettu useina eri vuosina. Sittemmin kunnostuaktiivisuus on laskenut, niin varojen puutteen takia, kuin sen takia, ettei kunnostustoimilla ole saavutettu pysyvää ja huomattavaa järven tilan paranemista. (Raunio ja Haapala 2003.)

Suosituksia:

- hoitokalastuksia olisi jatkettava, vaikka Raunio ja Haapala (2003) totesivat tekstissään, että järven sisäiset kunnostustoimet ovat turhia ja vaikutukset palauttavia. Hoitokalastuksia tulisi siis kuitenkin jatkaa käytettävissä olevin resurssein toistaiseksi jatkuvina, jotta järven sisäisen kuormituksen taso saataisiin pidettyä edes kohtalaisella tasolla.
- lisäksi järvellä tapahtuvaa kalastusta tulisi entistä enemmän ohjata kohti vähempiarvoisten kalakantojen hyödyntämistä. Keinona tähän olisi esim. monessa paikassa Suomea yleistynyt tapa, jossa katiskakalastus on vapautettu täysin pyydysyksikkömaksuista, ja tällä tavalla on saatu aktivoitua kuntalaisia ja mökkiläisiä kohdistamaan pyyntiään vähemmän hyötykäytettyjä kalakantoja kohtaan.
- kuhakannan suojaamiseksi alueella olisi hyvä harkita kuhan alamitan nostoa 45 cm:iin ja verkon silmäkorajoituksen asettamista 55 mm:iin

Lisäksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsoo, että myös tulevaisuudessa Sääskjärven rehevöitymistä on pyrittävä estämään kaikin mahdollisin keinoin. Siksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsookin, että Sääskjärveen ei tule enää laskea minkäänlaisia jätevesiä, ja järveen lasketuista puhdistetuistakin jätevesistä tulee suorittaa kompensatio vesistöä kohtaan. Myös kaikkien valuma-alueella tehtyjen muutosten tulee olla sellaisia, jotka eivät millään tavalla vaikuta negatiivisesti Sääskjärven veden laatuun.

4.5 Urajärvi

Iitin kunnassa sijaitseva Urajärvi on kohtalaisen kokoinen (1401 ha), suhteellisen kirkasvetinen ja mesotrofinen (keskirehevä) järvi. Urajärven ongelmia ovat kuitenkin olleet ajoittaiset sinileväkukinnat, särkikalujen hallitsema kalastorakenne, maatalouden hajakuormitus ja vesikasvillisuuden suuri määrä. Osaltaan näihin ongelmiin vaikuttavaa negatiivisesti vielä Urajärven pitkä viipymä, eli veden heikko vaihtuvuus, jonka takia järvi on tavallista herkempi vähäisellekin ravinnekuormitukselle. Ajoittain vettä virtaa Urajärveen Pyhäjärven Pelinginselän puolelta kapeaa Kupparinojaa pitkin, mutta veden vaihtuvuus tätä kautta ei ole niin suurta, että sillä olisi näkyviä vaikutuksia Urajärven veden laatuun. Lisäksi Urajärven Mukulanlahti kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeleohjelmaan ja on osa Natura 2000- verkostoa. (Raunio ja Haapala 2003.)

Urajärveen kohdistuu keskeisen sijaintinsa vuoksi myös melkoinen käyttöpaine. Järven rannalla on ainakin yksi yleinen uimaranta, ja noin 200 loma-asuntoa tai rantakiinteistöä. Myös järven arvo kalavetenä on korkea, sillä järven kalastosta löytyy em. ”ongelmalajien” lisäksi mm. muikkua, taimenta, kuhaa ja jopa vähäisiä määriä järvilohiakin. Järveä onkin vuosien saatossa kunnostettu monin eri keinoin. Tehtyjä toimenpiteitä ovat olleet mm. hoitokalastukset ja vesikasvien niitot. (Raunio ja Haapala 2003.)

Järven kalastoa on hoidettu myös istutuksin. Suosituimpia lajeja ovat olleet kuha, järvitaimen, järvilohi ja täplärapu. Järven kuhakanta näyttääkin nostavan vahvasti päätään ja saaliit ovat hyvällä tasolla. Taimenta ja järvilohia saadaan saaliiksi satunnaisesti. Myös täplärapuistutukset ovat alkaneet tuottaa tulosta, ja kanta on kehittynyt niin vahvaksi, että sen pyynti on voitu aloittaa.

Suosituksia:

- järven hoitotoimenpiteitä on hyvä jatkaa. Hoitokalastuksilla on hyvä pyrkiä ongelmaksi muodostuvan kitukasvuisen särkikala- ja ahvenkannan harventamiseen. Kasvillisuuden niittoa on myös hyvä jatkaa, jotta veden

vaihtuvuus pitkäviipymäisessä Urajärvessä paranisi. Vesikasvien niittoja suunnitellessa tulee kuitenkin ottaa huomioon alueen erityisluonne ja sen asema Natura 2000-verkostossa. Niittoja suunnitellessa ja toteutettaessa Natura 2000-alueille, tuleekin noudattaa niistä annettuja ohjeita ja määräyksiä. Lisäksi vaikka kalastusalue suosittelee osakaskuntia suorittamaan alueillaan vesikasvien niittoja, katsoo alue että valtio on edelleen ensisijaisesti vastuussa Natura 2000-alueiden hoidosta Urajärven alueella

- suositeltavia istukaslajeja alueelle ovat mm. kuha, täplärapu, ankerias
- muikkukannan hyvinvoinnin edesauttamiseksi kannattaisi harkita kutupaikkakunnostuksia, mm. vetämällä pohjanuottaa tai raivausketjua oletetuilla muikun kutualueilla
- ulkoista kuormitusta vähentäviin toimenpiteisiin olisi hyvä ryhtyä

Lisäksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsoo, että myös tulevaisuudessa Urajärven rehevöitymistä on pyrittävä estämään kaikin mahdollisin keinoin. Siksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsookin, että Urajärveen ei tule enää laskea minkäänlaisia jätevesiä, ja järveen lasketuista puhdistetuistakin jätevesistä tulee suorittaa kompensatio vesistöä kohtaan. Myös kaikkien valuma-alueella tehtyjen muutosten tulee olla sellaisia, jotka eivät millään tavalla vaikuta negatiivisesti Urajärven veden laatuun.

4.6 Sompanen

Sompanen on alueen itäisin järvi, ja sijaintinsa johdosta Kuusankosken lähijärvenä, siihen kohdistuva käyttöpaine on vähintäänkin kohtalaista. Sompanen on kohtalaisen pienikokoinen (151 ha) ja matala (keskisyvyys 2,3m, max. 9m) järvi, joka on vuosien ajan kärsinyt jätevesikuormituksesta ja siitä aiheutuneista rehevöitymisen tuomista ongelmista. Käyttöpaineen ja järven keskeisen sijainnin takia, järvellä onkin tehty järven tilan parantamiseen tähtäviä hoitotoimenpiteitä.

Vuosien 2004 ja 2005 aikana Sompasella suoritettiin mittavia hoitokalastuksia, joilla pyrittiin vähentämään järvessä valtakaloina olevien särkikalojen ja kitukasvuisten

ahventen määrää. Saalista saatiinkin yhteensä yli 16 000 kg (~106 kg/ha), jota voidaan pitää hyvänä saaliina järven kokoon nähden. Hoitokalastuksista onkin jo ollut havaittavissa selkeää hyötyä, sillä mm. ahventen keskikoko on selkeästi lähtenyt kasvuun, ja järveen kotiutettu kuhakanta on lähtenyt hyvään nousuun saaliiden ollessa jo sangen hyvällä tasolla. Lisäksi järvellä on suoritettu vesikasvien niittoa.

Sompasen kalakantaa on hoidettu lähinnä kuhaistutuksin. Kuhakanta onkin lähtenyt hyvään nousuun, ja sitä voidaankin pitää jo sangen elinvoimaisena. Lisäksi Sompasessa on olemassa elinvoimainen ja pyyntivahva kotimaisen ravun kanta.

Suosituksia:

- hoitokalastuksia olisi hyvä jatkaa kalakannan positiivisen kehityksen ylläpitämiseksi
- kuhakannan kehityksen turvaamiseksi kuhan alamitta olisi hyvä nostaa 45 cm:iin ja verkkojen pienimmäksi silmäkooksi olisi hyvä asettaa 55mm
- myös vesikasvien niittoa suositellaan jatkettavaksi
- suositeltavia istukaslajeja ovat mm. kuha ja rapu

Lisäksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsoo, että myös tulevaisuudessa Sompasen rehevöitymistä on pyrittävä estämään kaikin mahdollisin keinoin. Siksi Iitin-Jaalan kalastusalue katsookin, että Sompaseen ei tule enää laskea minkäänlaisia jätevesiä, ja järveen lasketuista puhdistetuistakin jätevesistä tulee suorittaa kompensatio vesistöä kohtaan. Myös kaikkien valuma-alueella tehtyjen muutosten tulee olla sellaisia, jotka eivät millään tavalla vaikuta negatiivisesti Sompasen veden laatuun.

Lisäksi jokirapukannan turvaamiseksi, kalastusalue katsoo, että alueella tulee noudattaa tarkasti Oravalan osakaskunnan antamia ravustusta koskevia määräyksiä. Lisäksi mikäli järveen aiotaan jatkossa tehdä rapuistutuksia, tulee ne tehdä **ainoastaan tautivapaalla kotimaisella jokiravulla.**

4.7 Märkjärvi

Iitin kunnassa sijaitseva Märkjärvi on tyypiltään hieman Urajärven tyylinen. Se on rehevyytasoltaan mesotrofinen (keskirehevä), mutta kuitenkin kohtalaisen kirkasvetinen ja rantavyöhykkeet ovat kohtalaisen vähäkasvustoisia. Märkjärveä ovat kuitenkin vaivanneet sinilevien massaesiintymät, limoittumishaitat, alusveden hapettomuus ja siitä sekä särkikalojen runsaasta määrästä johtuva sisäinen kuormitus. Särkikalojen runsaasta määrästä kielii mm. se, että järveltä otetuista vesinäytteistä mitattiin alusvedestä jopa 35-kertaisia kokonaisfosforipitoisuuksia päällysveteen verrattuna. (Raunio ja Haapala 2003.)

Märkjärven virkistyskäyttö on runsasta, sillä järven läheisyydessä sijaitsee toista sataa loma-asuntoa ja vakituista asuinkiinteistöä. Iso osa kesämökeistä on vanhahkoa rakennuskantaa, joten haja-asutuksen osuus ravinnekuormituksesta voi olla merkittäväkin. Runsaasta virkistyskäytöstä johtuen, Märkjärvellä onkin suoritettu kunnostustoimenpiteitä, joilla on pyritty vähentämään sisäisen kuormituksen määrää vesistössä. Järvellä on suoritettu hoitokalastuksia katiskapyyntinä, pauneteilla ja nuottauksin. Saaliit hoitopyynneistä ovat olleet hyvällä tasolla, sillä viimeisimmän 10 vuoden aikana järvestä on poistettu yhteensä n. 120 000 kg kalaa. (Ristola 31.1.2008, henkilökohtainen tiedonanto; Raunio ja Haapala 2003.)

Järven kalastoa on hoidettu myös petokalaistutuksin. Istukkaina on käytetty lähes pelkästään kuhaa. Kuhakanta onkin kalaston muokkauksen ja voimallisten istutusten ansiosta lähtenyt vahvaan nousuun, ja kuhasaaliit Märkjärvellä ovatkin jo paikoin erinomaisia. Myös luontaista lisääntymistä on havaittu. Myös muiden petokalojen kannat ovat hyvällä tasolla; ahvenkannan keskikoko on lähtenyt selkeään kasvuun, ja haukikanta on myös hyvinvoiva. (Ristola 2008.)

Suosituksia:

- hoitokalastuksia on resurssien puitteissa hyvä jatkaa, esim. tehopyyntinä parin-kolmen vuoden välein, ja jatkuvatoimisesti talkoilla katiska- tai paunettipyyntinä

- valuma-alueella tulisi tehdä kunnostuksia, jotta ulkoisen kuormituksen vaikutukset saataisiin mahdollisimman vähäisiksi
- suositeltuja istutuslajeja ovat mm. kuha ja ankerias. Kuhakannan luontaista lisääntymistä tulee kuitenkin tarkkailla, jotta turhilta varoja syövilta istutuksilta vältyttäisiin

4.8 Musta-Ruhmas

Musta-Ruhmas on pienehkö (218 ha), lievästi humuksen värjäämä kirkasvetinen järvi. Sen kalasto koostuu perinteisistä järvikalalajeista, mutta lisäarvoa järven kalastoon tuovat mm. siika, muikku ja ankerias. Vaikka Musta-Ruhmas on karuhko ja vedenlaadultaan hyvä järvi, on sen kalakanta kuitenkin vinoutunut. Varsinkin särkikalajien ja ahvenkannoissa on havaittavissa selkeää kääpiöitymistä. Em. lajien kannat ovat siis ylitiheät, ja vaikuttavat siten myös osaltaan negatiivisesti muihinkin lajeihin mm. siika- ja muikkukantoihin, aiheuttamalla voimakasta ravintokilpailua ja näin ollen heikentäen näiden kasvumahdollisuuksia. Mustassa-Ruhmaassa on myös olemassa heikohko jokirapukanta.

Suosituksia:

- järven vinoutuneita kalakantoja olisi hyvä hoitaa hoitokalastuksin. Hoitokalastuksia voidaan hoitaa mm. katiskapyyntinä talkoovoimin, nuottauksilla tai keväisinä paunettipyynteinä.
- sopivia istutuslajeja ovat edelleen siika, taimen ja ankerias
- myös ravun istutuksia kannattaa harkita

Mikäli järveen aiotaan jatkossa tehdä rapuistutuksia, tulee ne tehdä **ainoastaan tautivapaalla kotimaisella jokiravulla.**

4.9 Yleisiä kalaveden hoito-ohjeita

Iitin-Jaalan kalastusalueella on suurempien vesistöjen ulkopuolella myös rikkonaisia ja pieniä vesialueita. Johtuen pienvesistöjen suuresta määrästä, on niillä on myös suurta kalataloudellista ja virkistyksellistä arvoa alueen kalastajille. Näin niiden

hyödyntämistä kalataloudellisessa mielessä tulee ehdottomasti käyttää hyväksi. Suunniteltaessa pienvesien kalaston hoitoa esim istutuksin, tulee ottaa huomioon mm. vedenlaatu, vesistön syvyys ja koko, sekä suunniteltavien lajien soveltuvuus kyseisen laatuiseen vesistöön. Istutustiheyksissä tulee käyttää malttia ja sovittaa ne vesistön kantokyvyn mukaan. Lisäksi istutustiheyksiä mitoitettaessa tulee ottaa huomioon kalakantoihin kohdistuva pyyntiponnistus, sekä petokalojen aiheuttama predaatio. Yleisiä istutus-suosituksia lajikohtaisesti löytyy liitteestä 1.

Myös pienvesistöjä saattavat kohdata monenlaiset uhkatekijät, kuten esim. rehevöityminen tai happamoituminen, jotka saattavatkin muodostua ongelmaksi istukkaina käytettäville lajeille. Tällöin kohdevesistön tilaa onkin seurattava, jotta turhilta istutuksilta vältyttäisiin. Mikäli vesistöstä on saatavilla vedenlaatatietoja, on niistä hyvä tutkia myös alkaliniteetti (veden kyky sietää happamuutta), väri ja rehevyyttä kuvaava kokonaisfosforiarvo. Lisäksi vesistön koko ja syvyys (esim. lohikaloille oltava puroissa tarpeeksi kylmää vettä) ovat usein rajoittava tekijä. Näiden tietojen perusteella voidaan vesistöä muodostaa yleiskuva ja sen perusteella tehdä istutussuunnitelma.

Mikäli kalakantoja ei haluta hoitaa istutuksin, niiden rakennetta voidaan muokata (biomanipulaatio) esimerkiksi hoitokalastuksin. Ylitiheitä vähempiarvoisten kalojen kantoja pyritään harventamaan tehopyynnillä, hyödyntäen tietoa niiden kutuajankohdasta ja –paikoista tai talvehtimisalueista. Myös kääpiöityneen ja ylitiheän ahvenkannan hoidossa tämä menetelmä on sovelias. Vähempiarvoisen kalaston poisto hyödyntää myös hoitokalalajeina käytettyjen lajien kantoja, esim vähentämällä siialta ravintokilpailua, ja lisäämällä kuhalle sopivien ravintokohteiden määrää. Mikäli hoitokalastukseen ryhdytään, tulee niitä jatkaa useita vuosia peräkkäin parhaimman mahdollisen hyödyn aikaansaamiseksi.

Toki muitakin hoitokeinoja on. Pelkillä istutuksilla ja hoitokalastuksilla ei aina saavuteta haluttuja tavoitteita, eivätkä em. keinot yksinään riitä saavuttamaan haluttuja tuloksia. Esim. jotta hoitokalastuksista saataisiin pysyvä hyöty, tulisi kohdealueella tehdä myös valuma-aluekunnostuksia. Pelkkä sisäisen kuormituksen vähentäminen ei

riitä, vaan myös ulkoiseen kuormitukseen on puututtava. Tämä koskee niin alueen päävesistöjä, kuin pienempiäkin vesistöjä. Suositeltavaa onkin, että kukin osakaskunta resurssiensa puitteissa uhraisi ajatusta myös kalavesien ulkopuolella tapahtuvaan kunnostukseen. Niihin panostamalla voidaan saada aikaan pitkäaikainen hyöty.

Myös kalastuksen säätely on eräs keino hoitaa kalavesiä. Se on itse asiassa eräs tärkeimmistä keinoista. Kalastuksen määrä ja laatu vaikuttavat vesistössä elävään kalakantaan ja kalayhteisöön. Kalastuksen ohjauksen tavoitteena on yleensä kalakantojen tuoton hyödyntäminen ja kalan riittävyden turvaaminen. Kalastusta ohjataan pyydysten käyttöä ja rakennetta koskevin määräyksin, ajallisin ja alueellisin kalastusrajoituksin, alamittasäädöksin, sekä pyyntitehon ja saaliin määrän säätelyllä. Kalastuksen säätelyn keinoja ovat mm. verkkojen silmäkorajoitusten asettaminen, pyydysyksikkömäärien lisääminen/vähentäminen, paikalliset rauhoitukset, yms.(Salminen ja Böhling 2002.)

Tähän liittyen Iitin-Jaalan kalastusalue suosittelokin osakaskuntiaan ottamaan kokouksissaan harkittavaksi seuraavan asian: kalastusalue suosittelee toimialueelleen otettavaksi käyttöön käytäntöä, jossa osakaskunnat vapauttaisivat katiskapyynnin pyydysyksikkömaksuista tilanteissa, joissa katiskapyyntiä suoritetaan hoitokalastuksenomaisesti (kaikki pyydykseen jääneet kalat poistetaan vesistöstä). Tällä toimella edistettäisiin vähempiarvoisten kalalajien pyyntiä ja pyyntiponnistus toimisi virkistystarkoituksensa lisäksi myös kalavedenhoidollisena toimenpiteenä.

5 SEURANTA

Tiedonhallinta ja tutkimus kuuluvat olennaisena osana tavoitteelliseen kalavesien hoitoon. Oikeansuuntaisten hoitotoimien valinta on vaikeaa ilman riittävästi tuntemusta kohdevesistöstä ja sen kalakannoista. Myös oikeiden tavoitteiden asettaminen saattaa epäonnistua, mikäli vesistön tilaa ei tunneta. Tietoa tarvitaan myös silloin, kun hoitotoimien tuloksia arvioidaan. Kalavesien hoidossa tavallisimpia tutkimuskohteita ovat kalayhteisöt ja kalakannat. Tärkeitä kalakannoista seurattavia tekijöitä ovat mm. kalojen kasvu, kuntokerroin ja lisääntyminen, mutta kaikki tiedot

kalakannan viihtymisestä alueella ovat tärkeitä. Näitä tietoja voidaan hankkia mm. koekalastuksin, kirjanpitokalastajilta tai saalistiedusteluin. (Salminen ja Böhling 2002.)

Kalaistutukset ovat tavallisin kalavesien hoitotapa maassamme. Niihin kulutettava työpanos ja rahamäärä ovat merkittäviä niin kansallisesti, kuin alueellisestikin. Istutustoiminnalla pyritään kalavesien mahdollisimman suureen tuottavuuteen, kalakantojen ylläpitoon tai niiden elvyttämiseen. Istutusten tuloksellisuus vaihtelee kuitenkin paljon. On esimerkkejä onnistuneista istutuksista, mutta on myös esimerkkejä tuloksettomista istutuksista. Usein riittävä seuranta puuttuu, eikä tuloksellisuutta tiedetä lainkaan. Tähän seikkaan olisi alueella hyvä panostaa, jotta turhilta, varoja syövilta istutuksilta vältyttäisiin.

5.1 Kala- ja rapukantojen seuranta

Kala- ja rapukantojen tilaa voidaan siis seurata eri menetelmin. Iitti-Jaalan kalastusalueen alueella tulee kantojen tilaa seurata varojen sallimissa puitteissa yhdessä eri sidosryhmien kanssa. Erityisesti pyritään seuraamaan hoitokalalajien (siika, kuha, harjus, taimen, rapu/täplärapu) kantojen tilaa. Tavoitteena onkin paremmin selvittää niiden menestyminen ja lisääntyminen alueen vesistöissä. Myös vähempiarvoisten kalalajien tilan seurantaan tulee kiinnittää huomiota, jotta osataan tarpeeksi ajoissa ryhtyä mahdollisesti tarvittaviin kalakannan rakennetta muuttaviin toimenpiteisiin. Saatujen tietojen pohjalta pystytään ennakoimaan kalakantojen menestymistä ja kasvua, sekä kyetään ohjaamaan istutuksia ja pyyntiä kohti oikeaa suuntaa.

Rapukantojen tilan seurantaan käytetään koeravustuksia. Paikoin alueella rapukannat ovat erittäin elinvoimaisia, mutta paikoin taas heikkoja tai olemattomia. Potentiaalisia ja tuottoisia rapuvesiä alueella on paljon, mutta suurena ongelmana on ollut rapurutto, joka on tuhonnut lähes kokonaan hyviäkin rapukantoja. Siksi alueella tulisikin suuresti kiinnittää huomiota pyydysten desinfiointiin ja luvattomien istutusten tekemisen kitkemiseen, jotta uusilta ruttotapauksilta vältyttäisiin. Lisäksi heikot kannat tulisi pitää rauhoitettuna niin kauan, kunnes kannat ovat riittävän vahvat ravustamiseen.

Kala- ja rapukantojen tilaa voidaan myös tarkkailla ja tukea suorittamalla kalastuksenvalvontaa. Kalastuksenvalvontaa suorittamalla pystytään kontrolloimaan pyynnin määrää (salakalastuksen estäminen), pyynnin kohdentumista oikeisiin lajeihin ja oikean kokoisiin yksilöihin, sekä suojelemaan kala- ja rapukantoja haitallisilta taudeilta (rapurutto). Tähän mennessä alueella on kalastuksenvalvonta ollut kohtuullisella tasolla, mutta lisävalvonta ei ole koskaan pahasta. Toimiva kalastuksenvalvonta hyödyttää niin vesialueiden omistajia, kalastajia, kuin kala- ja rapukantojakin.

5.2 Vedenlaatutietojen seuranta

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus suorittaa alueella vuosittaisia vedenlaadun seurantoja. Näitä tietoja seuraamalla voidaan parhaiten seurata vesistön tilassa tapahtuvia muutoksia, ja niihin voidaan tarvittaessa reagoida.

5.3 Pienten jokien ja purojen kunnostustarve

Iitin-Jaalan kalastusalueen sisällä on olemassa suuri määrä erikokoisia pieniä jokia ja puroja, joiden tilasta ei välttämättä ole paljoakaan tietoa. Siksi kalastusalue kehoittaakin osakaskuntiaan ottamaan selvää alueidensa pienten purojen nykytilasta sekä kunnostustarpeesta, ja tarvittaessa ottamaan yhteyttä kalastusalueeseen ja/tai ympäristöviranomaisiin, jotta kyseisiin vesistöihin saataisiin tarvittaessa luotua toimivat ja nykyaikaiset kunnostussuunnitelmat.

6 LÄHTEET

Kirjallisuus

Inki, K., Jokinen, S. 2007. Pyhäjärven alueen (Pyhäjärvi, Pelinginselkä, Urajärvi) Natura-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. Kouvola. Kaakkois-Suomen Ympäristökeskus.

Kaakkois-Suomen TE-keskus, kalatalousyksikkö. 2008. Istutusrekisteri. Kouvola.

Kalatalouden Keskusliitto. 2005. Tulostavoiteraportti 2005. Kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kehittäminen. Helsinki.

Kilpinen, K. 2006. Käyttö- ja hoitosuunnitelman uudistaminen. Moniste.

Raunio, J., Haapala, A. 2003. 20-2000 hehtaarin järvien kunnostustarpeen kartoitus Kymenlaaksossa. Julkaisu no 105/2003. Kouvola. Kymijoen Vesi ja Ympäristö ry.

Lindell, L. 1988. Iitin-Jaalan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma – Perustiedot kalastusalueesta ja hoidon yleiset tavoitteet. Kouvola. Kymenlaakson maatalouskeskus.

Salminen, M., Böhling, P. 2002. Kalavedet kuntoon. Helsinki. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Tuominen, T., Niinimäki, J. 1995. Iitin-Jaalan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma. Helsinki. Kala- ja vesitutkimus Oy.

Toivonen, A-L. 2006. Kala- ja riistaraportteja nro. 390. Suomi kalastaa 2005- kalastusrasitus kalastusalueilla. Helsinki. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Elektroniset lähteet

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus. 2006. Vesistöjen käyttökelpoisuusluokitus 2000-2003 Kaakkois-Suomessa [viitattu 3.1.2008]. Saatavilla www-muodossa:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=4637&lan=fi>

Henkilökohtaiset tiedonannot

Ristola, Antti. Sitikkalan osakaskunnan puheenjohtaja. Puhelinhaastattelu 31.1.2008.

KALOJEN SUOSITELTAVA ISTUTUSTIHEYS JÄRVISSÄ(Salminen ja Böhling 2002)

Kalalaji	Ikä ja koko	Istutustiheys kpl/ha	Huom.
Järvitaimen	2-vuotias 80-150g	1-5	
Siika	1-kesäinen 5-12g	2-20	kalastuksen määrän mukaan
Harjus	1-kesäinen 5-12g	1-3	kpl/rantametri
Kuha	esikesäinen 1-kesäinen	20-30 15-20	5000-10000/istu- tuspaikka
Hauki	vastakuoriutunut esikesäinen	1-2 0,1-0,2	kpl/rantametri kpl/rantametri
Toutain	1-kesäinen 5-10g	2-5	2-3 vuoden välein

KALOJEN SUOSITELTAVIA ISTUTUSTIHEYKSIÄ KOSKIALUEILLA(Salminen ja Böhling 2002)

Kalalaji	Ikä	Istutustiheys kpl/100m ²	Huom.
Lohi, taimen	mäti (silmäpisteaste)	1000-4000	200-1000 / kuoppa
	vastakuoriutunut	500-1000	tasainen levitys
	1-kesäinen	10-100	suojapaikkojen tuntumaan
	1-vuotias	5-50	suojapaikkojen tuntumaan
Harjus	vastakuoriutunut	100-500	tasainen levitys
	1-kesäinen	30-50	leviävät itsestään

IITIN-JAALAN KALASTUSALUE

Puheenjohtaja	Isännöitsijä
Matti Järvinen	Martti Puska
Hiihtäjänkaari 13	Savonkatu 27
47400 Kausala	45100 KOUVOLA
0400-552506	040-5680951
	martti.puska@kymenlaaksonkalatalouskeskus.fi

HYÖDYLLISIÄ OSOITTEITA JA WWW-SIVUJA

Maa- ja metsätalousministeriö: <http://www.mmm.fi>

Kaakkois-Suomen TE-keskus
Kalatalousyksikkö: Salpausselänkatu 22
PL 1041
45100 Kouvola
010 19 1450 (Vaihde)
Sähköposti: etunimi.sukunimi@te-keskus.fi
<http://www.te-keskus.fi>

Ympäristöhallinto: <http://www.ymparisto.fi>

Kaakkois-Suomen
ympäristökeskus (Kouvola): Kauppamiehenkatu 4
PL 1023
45101 Kouvola
020 490 105 (Vaihde)

Kalatalouden Keskusliitto: Malmin Kauppatie 26
00700 Helsinki
09-6844 590
Sähköposti: kalastus@ahven.net
<http://www.ahven.net>

Kymenlaakson kalatalous-
keskus ry: Savonkatu 27
45100 Kouvola
0208 360 488
Sähköposti: etunimi.sukunimi@kymenlaaksonkalatalouskeskus.fi
<http://www.kymenlaaksonkalatalouskeskus.fi>

Kymijoen Vesi ja Ympäristö: Tapiontie 2C
45160 Kouvola
05-5445 920
<http://www.kymijoenvesijaymparisto.fi>

Riista- ja kalatalouden
tutkimuslaitos: <http://www.rktl.fi>

Elintarviketurvallisuusvirasto: (rapunäytteiden lähetys)	Evira, Kuopion tutkimusyksikkö Matkahuolto (linja-autolla näytteitä lähetettäessä) PL 92 (normaali kirje tai postipaketti) Neulaniementie 4 70210 Kuopio http://www.evira.fi
Kymenlaakson kalapaikat:	http://www.proput.fi/kalapaikat
Maretarium:	http://www.maretarium.fi
Raputietokeskus:	http://www.raputieto.net